

Pas a desnivell

La imaginació al poder

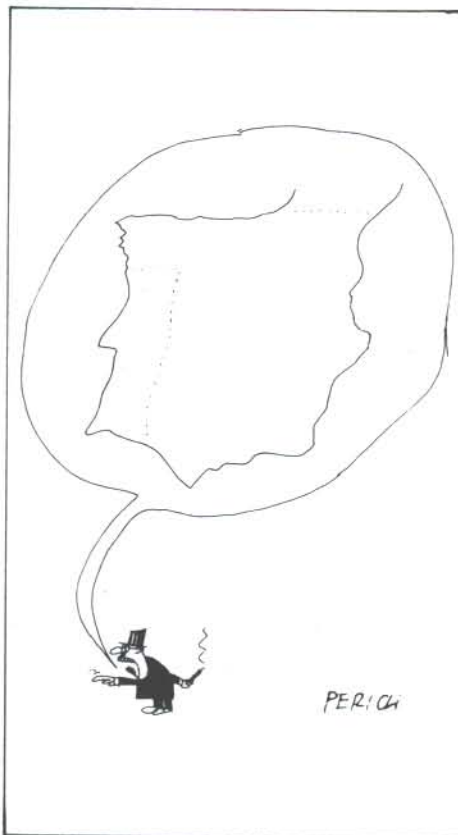
Hi ha un sentiment compartit, una convicció profunda que abasta capes molt diverses del conjunt social: existeixen unes quantes investigacions en curs que no s'acabaran mai (que no poden arribar al fons), uns quants processos que no tindran lloc de veres, algunes incògnites —figurades— que no tindran resposta tot i que, poc o molt, tothom sap de què va. No es podrà resoldre res de tot això perquè amb una transició no n'hi ha prou i caldria una ruptura, ja que els qui la volen només en tenen ganes i els que s'hi oposen compten amb la força. No es tracta pas d'una qüestió de majories o de minories, sinó simplement de la força bruta, un factor de mal avenir amb les essències de la democràcia.

Ens trobem en una època daurada per als mags, els profetes, els endevinaires i tota la gamma d'exploradors del futur, que va des dels qui utilitzen la bola de vidre o consulten els astres fins als qui es valen de la ploma per a formular prediccions. Coincideixen en termes generals, i jo diria que ho tenen fàcil, perquè els ho donen tot fet. L'acord entre els vaticinadors se centra en l'estiu imminent i es basa en el poder màgic de la temporada de vacances llargues, tan ben aprofitada per les autarquies nacionals. La gent s'intoxica amb projectes de sol i de migdiades plàcides, somia en dies idíl·lics de platja o de muntanya i procura deixar-ho per a després els maldecaps de la resta de l'any. És el gran moment de caçar-la distreta. S'apugen els preus i es prenen delicades mesures antipopulars. «Ja s'ho trobaran quan tornin!», deuen pensar els superiors. I efectivament, ens ho trobem. El personal es reintegra a la seva vida quotidiana esllomat, amb la pell cremada i aquell aire compungit dels gats que retornen a casa plens d'esgarrapades, després d'una delirant aventura nocturna. La capacitat de reacció col·lectiva ha quedat molt disminuïda, els pressupostos familiars han sofert cops de consideració i no se sap ben bé si atribuir l'afflictiva perspectiva econòmica a culpes pròpies o a una mala administració pública. Mentre ho rumiem, ens balden impunement.

Però a més, aquest any, la canícula es presenta especialment excitada. Els tècnics en desxifrar horòscops i tirar la planeta, i els comentaristes assabentats (aquells que tenen un peu en una

columna periòdica i l'altre en els selectes centres de comareig de la capital del Regne), conflueixen en una mateixa asserció: se'n preparen de grosses. Incideixen en un període concret, el que

Potser seran acusats d'antipatriotes aquells qui pensin que hi ha atur a Andalusia o que Tejero va entrar al Congrés...



anirà del quinze de juliol al quinze d'agost.

Per què? Doncs perquè sembla que aquest tros de calendari ha estat estudiat escrupolosament i resulta el millor per a veure unes causes que no volen soroll, que val més efectuar-ho mentre els pobladors del país guimben per la sorra o s'impregnen de paisatge bosquetà. És allò que deïem: quan tornin en si, ja estarà fet.

Tanmateix, no hi ha una confiança absoluta. Vacihen entre celebrar o ajornar. El món ens contempla i una cosa o

altra caldrà explicar. Si l'explicació resulta massa compromesa, si el fet d'estirar el fil porta sense voler a una troca impresentable, hi ha el recurs del cop. D'això, a fora, se'n faran càrrec, perquè els hi hem acostumat i no els vindrà de nou.

Però fa mandra. Trobo que el poder hauria de recórrer a la imaginació, sobretot perquè tenim la sort d'uns antecedents propers que ens donen una bona idea. El reportatge sobre l'angoixós problema de l'atur a Andalusia, servit per la TVE, va produir una gran commoció. Es va veure de seguida que era una planxa i que no es podia deixar així. En aquest cas, la imaginació va funcionar: el responsable del programa fou destituït, acusat d'haver fet un muntatge fals, perquè hi ha la sospita que algun dels camperols entrevistats eren gent pagada, que feien d'actors eventuais. Una cosa com ara el darrer Premi Pulitzer, que va causar escàndol perquè es basava en un personatge inventat. De tota manera, el dubte queda i l'home del carrer no pot tenir la certesa de si hi ha atur de debò a Andalusia o negres als Estats Units que ho passen malament.

El dubte, sovint, és molt útil. M'atreveixo a proposar que si les coses s'emboliquen, sigui estudiada la hipòtesi que allò del vint-i-tres de febrer fou un document trucat. Ja s'ha dit que en una democràcia cal sospesar totes les hipòtesis i és evident que el progrés de les tècniques audio-visuales permet filigranes de molta aparença. Qui hagi vist «La guerra de les galàxies» convindrà amb mi que adaptar un assalt a mà armada, a tot color i amb trets enlaire, és un joc de criatures, sobretot si es grava en escenaris naturals. Si es procura no allargassar l'argument, el públic agrairà que el cost de la producció no li resulti massa car.

Doncs això. Ens estalviariem enrenou i més cops en uns cossos que ja tenim plens de morats. El desenllaç podria ésser senzill: el comiat del realitzador del programa, però sense sevícia, amb discreció. Després d'un temps prudent, se'l podria destinar —sense pèrdua dels drets de nòmina i d'escalafó— a dirigir alguns espais de la cadena pobra, la que no té tanta audiència. O sigui, que ningú no sortís perjudicat i que nosaltres ens poguéssim salvar en pau.

● PERE CALDERS